

ADÓZÁSI KÉZIKÖNYVEK

KATA

*A kisadózó vállalkozások adózásának
gyakorlati kérdései*

Budapest, 2022

Szerzők:
Sándorné Új Éva

Sorozatszerkesztő:
Kökényesiné Pintér Ilona

Kézirat lezárva: 2021. december

ISBN 978-963-638-637-5
ISSN 2416-2310 (*Tanácsadói könyvek*)
ISSN1788-0165 (*Adózási kézikönyvek*)

Kiadja a SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.
Felelős kiadó: Sarkadi-Nagy András a SALDO Zrt. vezérigazgatója
A SALDO Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

© A Saldo Kiadó valamennyi kiadványa szerzői jogvédelem alatt áll.
E kiadvány bármely részének sokszorosítása, bármilyen adatrendszerben való
tárolása (papír, elektronikus stb.) a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül tilos!

TARTALOMJEGYZÉK

1. A JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	7
2. A KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJÁNAK VÁLASZTÁSA	9
2.1 A Kata választásának feltételei	9
2.2 A kata választásának bejelentése	11
3. A KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁS ÉS A KISADÓZÓ MAGÁNSZEMÉLY	12
3.1 A két kategória különbsége.....	12
3.2 A többes katás jogviszony tilalma	14
3.3 A főfoglalkozású és a többes jogviszonyú kisadózó	14
5. AZ ADÓAZONOSÍTÓ SZÁM	18
5.1 Az adószám.....	18
5.2 Az áfa csoportazonosító szám.....	18
5.3 A közösségi adószám.....	19
6. AZ ADÓSZÁMOS MAGÁNSZEMÉLY ÉS KISADÓZÓ EGYÉNI VÁLLALKOZÓ ...21	
6.1 Az adószámos magánszemély és az egyéni vállalkozó különbségei.....	21
6.2 Az általános forgalmi adó	21
6.2.1 Az adóalanyiság.....	21
6.2.2 Az egybeszámítási szabályok	22
6.2.3 A számla adattartalmának eltérései.....	22
6.2.3.1 A nyilvántartási szám	22
6.2.3.2 A kisadózó vállalkozó feltüntetése	23
6.2.4 A számlaszintű adatszolgáltatás.....	23
6.2.5 Az általános forgalmi adó bevallása	23
6.3 A tájékoztatási kötelezettség eltérése	24
6.4 A munka ellenértéke adószámos magánszemélyként és kisadózóként	24
6.5 Az ingatlan bérbeadás és a szálláshely szolgáltatás.....	25
6.5.1 Az ingatlan bérbeadás.....	25
6.5.2 A szálláshely szolgáltatás.....	26
6.6 Az ingóság értékesítése adószámos magánszemélyként és kisadózóként	27
7. AZ ADÓKÖTELEZETTSÉGEK A KATA ALATT	28
7.1 A tájékoztatási kötelezettség	28
7.2 Pénzforgalmi számla	28
7.3 Adóbevallás/nyilatkozat benyújtása	28
7.3.1 Az áfabevallás és az adatszolgáltatás.....	28
7.3.2 A Kata nyilatkozat és adatszolgáltatás megszerzett bevételről.....	29
7.4 A kötelező nyilvántartások.....	29
7.4.1 A bevétel nyilvántartás.....	29
7.4.2 A szigorú számadású nyomtatványok nyilvántartása	30
7.4.3 Az áfa analitika	30
7.5 Az ajánlott nyilvántartások	30
7.5.1 Vevő-szállító nyilvántartás.....	30
7.5.2 Költség/ráfordítás nyilvántartása katás nyereség megállapításához	30

8. A KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁS BEVÉTELE	31
8.1 A bevétel megjelenési formái	31
8.1.1 A pénzbevétel.....	31
8.1.2 A cserébe kapott termék (barter).....	33
8.1.3 Az ellentételezés (kompenzáció, beszámítás).....	33
8.1.4 A viszont szolgáltatás.....	34
8.1.5 Az elengedett vagy átvállalt tartozás	34
8.1.6 Az értékpapír.....	35
8.1.7 A váltó és a csekk.....	35
8.1.8 A kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszközök értékesítése	35
8.1.9 A nem kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszközök értékesítése	36
8.1.10 A tárgyi eszközök bérbeadásának bevétele.....	37
8.1.11 Az állami támogatás.....	38
8.1.12 Az egészségügyi bértámogatás	38
8.2 Sajátos bevételek	39
8.2.1 A kamat, késedelmi kamat	39
8.2.2 Az osztalék.....	40
8.2.3 A kártérítés – kártalanítás	40
8.2.4 A foglalo	41
8.2.5 A kötbér.....	41
8.2.6 Az engedményezés	41
8.2.7 A felelősségbiztosítási szolgáltatás miatt kapott bevétel	42
8.2.8 A piaci árat meghaladó összeg.....	43
8.2.9 A külföldön végzett munka ellenértéke	43
8.3 A kisadózó vállalkozó jövedelme	43
9. A BEVÉTEL MEGSZERZÉSÉNEK NAPJA	44
9.1 A készpénzben történő fizetés	44
9.2 A kártyával (debit, credit) történő fizetés	44
9.3 Devizakártyával történő fizetés	46
9.4 Átutalással/beszedéssel történő fizetés	46
9.5 Követelés-tartozás összevezetése	47
9.6 A csereügylet	47
9.7 A viszontszolgáltatás	48
9.8 Értékpapír	48
9.9 A váltó és a csekk	48
9.10 A kisadózói status évközi megszűnése	49
10. BEVÉTELNEK NEM MINŐSÜLŐ JÖVEDELMEK	50
11. A KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁS ÁLTAL FIZETENDŐ ADÓ ÖSSZEGE	51
11.1 A tételes adó	51
11.1.1 A tételes adóösszege	51
11.1.2 Mentésülés a tételes adó alól	52
11.1.3 A tételes adó összege és a nyugdíj.....	53

11.2 A kisadózó vállalkozás által fizetendő 40 százalékos adó	54
11.2.1 A bevételi korlát átlépése.....	54
11.2.2 Külföldi kapcsoló vállalkozástól kapott bevétel	56
11.2.3 Külföldi kifizetőtől (nem kapcsoló vállalkozás) kapott bevétel	57
11.3 A belföldi kifizetők adófizetési kötelezettsége	59
11.3.1 Belföldi kapcsoló vállalkozástól kapott bevétel	59
11.3.2 A kapcsoló vállalkozási jogviszony évközi megszűnése.....	59
11.3.3 Belföldi kifizetőtől (nem kapcsoló vállalkozás) kapott bevétel	62
11.3.4 A belföldi csoportos adóalany részére történő számlázás.....	63
11.3.5 Östermelő, családi gazdálkodó részére történő számlázás	64
11.4 A 40 százalékos adó alóli mentesítés	64
11.4.1 A költségvetési szervek.....	65
11.4.2 Az önkormányzatok	65
11.4.3 Az önkormányzatok által létrehozott költségvetési szervek.....	65
11.4.4 Az önkormányzatok által létrehozott gazdasági társaságok	66
11.4.5 Az egészségügyi szolgáltatók	66
11.4.5.1 Közvetlen szerződés a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel (NEAK) ..	66
11.4.5.2 Közvetett NEAK finanszírozás	67
11.4.6 A jogszabályban meghatározott díjszabás	69
12. A KISADÓZÓT TERHELŐ 40 SZÁZALÉK ADÓ „BEVALLÁSA” ÉS MEGFIZETÉSE	70
12.1 Nyilatkozat a bevételről	70
12.2 A kisadózó vállalkozás adatszolgáltatási kötelezettsége.....	70
12.3 A kifizető adatszolgáltatása.....	70
13. A KAPCSOLT VÁLLALKOZÁSOK	72
13.1 A Katv. kapcsoló vállalkozás fogalma	72
13.2 A Tao. kapcsoló vállalkozás fogalma	72
14. A KISADÓZÓ EGYÉNI VÁLLALKOZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK SZÜNETELTETÉSE	77
14.1 A szüneteltetés bejelentése	77
14.2 A szüneteltetés időtartama.....	77
14.3 A szüneteltetés és a pénzforgalmi számla	78
14.4 A szüneteltetés és a kamarai díj	78
14.5 A szüneteltetés és a bevételi korlát	78
14.6 Szüneteltetés és iparűzési adó.....	78
14.7 Az egészségügyi szolgáltatási járulék megjelenése	78
14.8 A szüneteltetés és az áfa alanyi mentesség.....	79
14.9 A tételes adó a szüneteltetés alatt	79
14.10 A bevétel átvétele, jóváírása a szüneteltetés alatt	80
14.11 A szüneteltetés befejezése	80
14.12 A kata bevallási időszak szüneteltetés esetén	81

15. A KATA ÉS MÁS ADÓNEMEK KAPCSOLATA	82
15.1 A kata és a számviteli törvény	82
15.2 A kata és a személyi jövedelemadó.....	82
15.3 A kata és a társasági adó	83
15.4 A kata és a szociális hozzájárulási adó	83
15.5 A kata és a Tbj.	83
15.6 A kata és az egyszerűsített foglalkoztatás.....	84
15.7 A kata és az ekho.....	84
15.8 Kata és az őstermelés	84
15.9 A gépjárműadó.....	85
15.10 A kata és a cégautóadó	85
15.11 A kata és az áfa.....	86
15.11.1 Az áfaalanyiság.....	86
15.11.2 Eltérések az alanyi mentesség és a Katv. szabályozásában.....	86
15.11.3 Számlázás és bizonylatolás	89
15.11.4 Pénztárgép használati kötelezettség	90
15.11.5 Áfabevallás és az adatszolgáltatás.....	91
15.11.6 Távszolgáltatás és távkereskedelem a Kata alatt.....	91
15.12 A kata és az iparüzési adó	92
16. AZ ADÓNEM VÁLTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ADÓSZABÁLYOK	95
16.1 Átlépés a társasági adóból a Katv. hatálya alá	95
16.1.1 A záróbeszámoló	95
16.1.2 Az osztalékadót kiváltó adó	95
16.1.3 A Tao alatt kiszámlázott bevétel.....	96
16.1.4 A Tao. korrekciós tételei.....	96
16.2 Átlépés a személyi jövedelemadóból a Katv. hatálya alá.....	97
16.2.1 A bevétel elszámolása	97
16.2.2 A költségek elszámolása.....	99
16.2.3 A készletek	100
16.3 Átlépés a Katv. hatálya alól a társasági adó hatálya alá.....	100
16.3.1 A nyitó mérleg	100
16.3.2 Az adóelőleg bevallása	100
16.3.3 Az értékcsökkenés	101
16.4 Átlépés a Katv. hatálya alól a személyi jövedelemadó alá	101
16.4.1 A bevételek elszámolása.....	102
16.4.2 A költségek elszámolása.....	103
16.4.3 Az elhatárolt veszteség	103
16.4.4 Átalányadózás vagy költségelszámolás.....	104

1. A JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A mikro-vállalkozások adózásának egyszerűsítése érdekében került bevezetésre – alternatív adózási módként – a kisadózó vállalkozások tételes adója (Kata). Az egyéni vállalkozások egyéb adózási lehetőségét a Személyi jövedelemadó törvény biztosítja, a társas vállalkozások pedig a társasági adó és a kisvállalati adó szabályait is alkalmazhatják.

A kisadózó vállalkozók tételes adójának (továbbiakban: Kata) szabályait a 2012. évi CXLVII. törvény (továbbiakban: Katv.) tartalmazza. A Kata a viszonylag csekély bevétellel és viszonylag alacsony költséghányaddal működő mikro-vállalkozásoknak kedvező, mert az egyéb adónemekhez képest egyszerűsítéseket és alacsonyabb adóterhelést tartalmaz, még annak ellenére is, hogy 2021. január 1-jétől a 40 százalékmértékű adó nem csak bevételi korlát túllépése esetén jelenhet meg. Megjegyzendő, hogy a kapcsolt vállalkozásnak történő számlázás, továbbá ugyanazon kifizetőnek 3 millió forintot meghaladó összegű számlázás (feltételezve, hogy a számlák mindkét esetben kiegyenlítésre kerülnek) következtében megjelenő 40 százalékos adó igen komoly ártárgyalásokra kényszerítheti a feleket.

A kisadózás egyszerűnek tűnik, mégis összetett jogszabályi háttérrel rendelkezik. A Katv. mellett alkalmazandó legfontosabb jogszabályok:

- Az adózás rendjét szabályozó 2017. évi CL. törvény (Art.),
- Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.),
- A társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (Tbj.)
- A szociális hozzájárulási adót szabályozó 2018. évi LII. törvény (szochó tv.),
- A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (a szakho megszünt)
- A gépjárműadót és a cégaautóadót szabályozó 1991. évi LXXXII. törvény (Gjt),
- A helyi adókat szabályozó 1990. évi C. törvény (Htv.)
- Az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény (Efo tv.).
- 48/2013. (XI. 15.) NGM rendelet a pénztárgépek műszaki követelményeiről, a nyugtakibocsátásra szolgáló pénztárgépek forgalmazásáról, használatáról és szervizeléséről, valamint a pénztárgéppel rögzített adatok adóhatóság felé történő szolgáltatásáról.
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.),
- Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (Evecvtv.).

Természetesen a felsorolt jogszabályok mellett egyéb törvények, kormányrendeletek, állandó és átmeneti intézkedések szabályrendszerét is alkalmazni szükséges.

A kisadózó vállalkozások tételes adójával összefüggő hatósági ügyben az eljárás az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe tartozik.

Bármennyire egyszerűnek tűnik is ez az adónem, mégis számtalan kérdés merült fel bevezetése óta. Különösen sok a megválaszolendő kérdés a 2021. január 1-jétől bevezetésre került szigorító intézkedések miatt. Terjedelmi okok miatt nem is lehet minden részletkérdésre választ adni.

2. A KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJÁNAK VÁLASZTÁSA

2.1 A Kata választásának feltételei

A Katv. feltételeinek megfelelő vállalkozások bármikor (akár az alakulásuk, a regisztrálásuk pillanatában is) választhatják a kisadózó vállalkozások tételes adóját. A választási és a kiesési feltételek között egyaránt találhatóak: a jogi működési formára, a tevékenységre és az adótartozásra vonatkozó előírások.

A kisadózó vállalkozók tételes adóját választhatja:

- a) tevékenységét kezdő egyéni vállalkozó, egyéni cég, (kizárólag magánszemély tulajdonosokból álló) betéti társaság és közkereseti társaság,
- b) az ügyvédi iroda,
- c) a személyi jövedelemadó (szja) törvény hatálya alá tartozó egyéni vállalkozó (átányadózás esetében is),
- d) a társasági adó (tao), valamint a kisvállalati adó (kiva) hatálya alá tartozó egyéni cég, (kizárólag magánszemély tulajdonosokból álló) betéti társaság és közkereseti társaság.

Nem választhatja a Katát:

- azok a betéti társaság és közkereseti társaság, amelyben más gazdálkodó (pl. Kft.) részesedéssel rendelkezik.
- az a vállalkozás, amely az Önálló vállalkozók tevékenységi jegyzéke, illetve a TEÁOR 2008 szerint 68.20. saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése besorolású tevékenységéből az adóalanyiság választásának évében bevételt szerzett, illetve
- amely a bejelentés megtételekor végelszámolási, felszámolási, kényszertörlési eljárás hatálya alatt állt.
- az adózó adószámát a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a bejelentés évében vagy az azt megelőző 12 hónapban törölte.

A gyakorlatban többször merültek fel kérdések a választási feltételekkel kapcsolatban.

1. Eset

Egy Szlovákiában élő – nem magyar állampolgár – magánszemély Magyarországon kívánja egyéni vállalkozóként regisztráltatni magát és egyben szeretne bejelentkezni a kisadózó vállalkozások tételes adója alá.

Tekintettel arra, hogy az Evecvtv. 3. § (1) bekezdés *b)* pontja értelmében egyéni vállalkozó lehet Magyarországon az Európai Unió tagállamának állampolgára is, a Katv. pedig nem

tér ki az anyaország kérdéskörére, ezért nincs akadálya annak, hogy a szlovák magánszemély magyarországi székhellyel egyéni vállalkozóvá váljon és bejelentkezzen a Katv. hatálya alá.

2. Eset

Egy Svájcban élő svájci állampolgársággal rendelkező magánszemély egyéni vállalkozó szeretne lenni budapesti székhellyel, és szeretne bejelentkezni a kisadózó vállalkozások tételes adója alá.

Tekintettel arra, hogy az Evecv. 3. § (1) *b*) pontja értelmében egyéni vállalkozó lehet Magyarországon Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államnak az állampolgára. Így a Svájcban élő magánszemély beregisztrálhat egyéni vállalkozóként Magyarországon és egyben jelezheti a NAV-nak, hogy a Katv. hatálya alá kíván tartozni.

3. Eset

Egy Ukrajnában élő ukrán állampolgársággal rendelkező magánszemély egyéni vállalkozó szeretne lenni debreceni székhellyel, és szeretne bejelentkezni a kisadózó vállalkozások tételes adója alá.

Evecv. 3. § (1) *b*) pontja értelmében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes más állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján lehet eldönteni, hogy harmadik ország állampolgára egyéni vállalkozó válhat-e Magyarországon.

4. Eset

Egy Bt. egyik beltagja magyar, a másik beltagja olasz állampolgár és a kültagja pedig francia állampolgársággal rendelkezik. A Bt. székhelye Sopron. A Bt. a Tao. tv. hatálya alá tartozik, de szeretne átjelentkezni a Katv. hatálya alá. Kérdésként merült fel, hogy ez lehetséges-e, illetve melyik tagot lehet bejelenteni közreműködő kisadózóként?

Tekintettel arra, hogy a Ptk. nem zárja ki a külföldi állampolgárok Magyarországon történő cégalapítását és a Katv. sem tartalmaz kizáró okokat, a természetes személy tulajdonosokból álló Bt. bejelentkezhet a Katv. hatálya alá. Az 1-2 esetben leírtak alapján bármelyik tag bejelenthető kisadózó közreműködő tagnak.

5. Eset

Egy Szja tv. hatálya alá tartozó egyéni vállalkozó tevékenységei között saját tulajdonú ingatlan bérbeadása is szerepel. Az egyéni vállalkozónak adóévben kizárólag könyvelési tevékenységből keletkezett bevétele, bérbeadásból adóévben nem szerzett bevételt. Kérdésként merült fel, hogy választhatja-e adóévben a kisadózó vállalkozások tételes adóját.

A Katav. 4. § (4) bekezdése értelmében nem választhatja az adóalanyiságot az a vállalkozás, amely az Önálló vállalkozók tevékenységi jegyzéke, illetve a TEÁOR 2008 szerint 68.20 Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése besorolású tevékenységből az adóalanyiság választásának évében bevételt szerzett. Tekintettel arra, hogy a vállalko-

zó adóévben nem szerzett ingatlan bérbeadásból bevételt, ezért választhatja a Katát. Javasolt azonban, hogy a Kata választása esetén szüntesse meg a bérbeadási tevékenységet. Erről az adóhatóságot is tájékoztatni szükséges.

6. Eset

Egy magánszemély bankrablás miatt börtönbüntetését tölti, de két hónap múlva szabadlábra helyezik. Azon gondolkodik, hogy szabadulása után kisadózó vállalkozóként fog tevékenykedni.

Evecstv. 3. § (1) *bb*) alpontja értelmében nem lehet egyéni vállalkozó, akit vagyon elleni erőszakos bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, amíg az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül.

2.2 A kata választásának bejelentése

A Kata szabadon választható adónem, azonban ezen adónem választásáról az adóhatóságnak tudnia kell. A tételes adó választásának bejelentési módja attól függ, hogy kezdő, vagy nem kezdő egyéni vagy társas vállalkozásról, esetleg az egyéni vállalkozók nyilvántartásában nem szereplő személyről van szó.

Kezdő vállalkozónak az minősül, aki az egyéni vállalkozói regisztráció során, illetve a cégalapításkor azonnal jelzi az adóhatóságnak, hogy a Katv. szabályai szerint kívánja teljesíteni az adókötelezettségét. Amennyiben a vállalkozás indításánál az egyéni vagy társas vállalkozó nem választotta a katát, azt később (pár nap, pár hónap, pár év múlva) is megteheti.

A vállalkozói status	Bejelentés módja
Kezdő egyéni vállalkozó	Webes Ügysegéden
Már működő egyéni vállalkozó	T101E bejelentő lap
Kezdő társas vállalkozó	Egyablakos rendszer
Már működő társas vállalkozó	T201T jelű adatlap
Közvetlenül a NAV-hoz bejelentkező, az egyéni vállalkozói nyilvántartásban nem szereplő egyéni vállalkozó	T101E bejelentő lap
Ügyvédi iroda	T201 jelű adatlap

7. Eset

Egy betéti társaságot adóév február 12-én alapítottak. A tulajdonosok elfelejtették jelezni, hogy a Katv. hatálya alá kívánnak tartozni. Könyvelőjük javaslatára adóév február 15-én bejelentették az adóhatóságnak, hogy a Katv. hatálya alatt szeretnék teljesíteni az adókötelezettségüket.

Ebben az esetben a betéti társaság adóév március 1-jétől lesz kisadózó vállalkozás.

2021. július 1-jétől egységes EU-szabályozás vonatkozik a távértékesítésre, eltörölték a tagállamonként eltérő értékhatárokat. Most minden esetben 10 000 euró, vagy hazánk pénz-nemére átszámítva 3 100 000 forint az az összeg, amely alatt teljesítési helynek a fuvarozás megkezdésének helyét lehet tekinteni, így a saját ország áfaszabályai érvényesek.

Az értékhatár átlépését követően azonban mindenképpen a célszág áfaszabályait kell figyelembe venni, vagyis a vállalkozó kizárólag a vevője (ha az nem adóalany) országának áfakulcsa szerint adózhat. Sőt, már az értékhatár átlépését eredményező ügyletet is így kell kezelni.

Ebben az esetben két lehetőség adódik.

Az egyik lehetőség az, hogy a magyar adóalany bejelentkezik a másik tagállamba és adószámot kér és vállalja az ezzel kapcsolatos adminisztrációt: többek között minden érintett tagállamban el kell végezni az áfaregisztrációt, és külön adóbevallásokat is el kell készíteni.

A másik lehetőség az, hogy a magyar adóalany használja az OSS rendszert és ezen keresztül teljesíti a másik tagállambeli adókötelezettségét. Ebben az esetben negyedévente kell bevallást készítenie és a fizetendő áfát az adott negyedév utolsó napján érvényes EKB (Európai Központi Bank) árfolyam alapján kell forintban megfizetni a NAV felé.

125.Eset

Egy kisadózó vállalkozás webhely szolgáltatást nyújt EU országbeli magánszemélyek részére. Adóévi összes bevétele várhatóan 11 000 000 forint körül alakul.

Ebben az esetben az adott magánszemélyek országának áfáját kell felszámítania. Használhatja az OSS rendszert.

15.12 A kata és az iparűzési adó

A kisadózó vállalkozásnak is lehetősége van eldönteni, hogy milyen módszerrel kívánja meghatározni az iparűzési adóalapját. A lehetőségek:

- Klasszikus adóalap megállapítás
- Egyszerűsített adóalap megállapítás egyik módszere lehetővé teszi, hogy az iparűzési adóalap a nettó árbevétel 80 százalékában kerüljön meghatározásra. Ennek feltétele, hogy a Htv. szerinti nettó árbevétel ne haladja meg a 8 millió forintot.
- Egyszerűsített adóalap megállapítás másik módszere a tételes adóalap választása. Ez független a vállalkozás árbevételétől. A tételes adóalap (nem tételes adó) választására a kisadózó vállalkozásoknak van lehetőségük.

A településenkénti tételes törvényi adóalap (2,5 millió forint) szerinti adóévi iparűzési adózásra nincs kihatással a kata-alany tényleges adóévi bevételeinek, vagy Htv. szerinti

nettó árbevételének nagysága. Így az lehet 500 000 forint, de 20 millió forint is, ez utóbbihoz kapcsolódó Kata-törvénybeli szankciónak (12 millió forintot meghaladó bevételrész utáni 40%-os mértékű adó fizetésének) szintén nincs kihatása az adóévre választott tételes iparüzési adóalap szerinti adókötelezettségre (adófizetésre).

A Htv. 39/B. § (9) bekezdése szerint a kisadózó vállalkozások tételes adójának hatálya alá tartozó vállalkozó, a tételes adóalap szerinti adóalap-megállapítás választását – az adóhatóság által rendszeresített – bejelentkezési, bejelentési, bevallási nyomtatványon, a kisadózó vállalkozások tételes adójának hatálya alá tartozás kezdő napjától számított 45 napon belül vagy február 15-ig jelenti be az adóhatóság számára. A bejelentést az önkormányzati adóhatóság felé kell megtenni a továbbiakban is.

Ha a vállalkozó év közben lép be a Katv.-törvény hatálya alá és kata alanyiságától számított 45 napon belüli változás-bejelentésében tételes iparüzési adóalap szerinti adózást választ, akkor a naptári év első napjától a kata alanyisége kezdő napját megelőző napig terjedő időszakra (mint önálló adóévre) meg kell állapítania az iparüzési adóját és ezen adóról Htv. szerinti záró bevallást kell benyújtania [Htv. 39/B. § (8) bek.].

Ha a (korábbi évre más adózási módot alkalmazó) kata-alany 2022. január 1-jétől tételes iparüzési adóalap szerinti kívánt adózni, akkor az ennek választását 2022. február 15-ig be kellett jelentenie az önkormányzati adóhatósághoz.

Mindezek alapján az önkormányzati adóhatóság az adózó adófolyószámláján köteles hivatalból törölni a 2022. I. félévre korábban bevallott adóelőleg összeget, illetve a 2022. adóévi adót két egyenlő részletben – 2022. március 16-ai és szeptember 15-ei esedékeséggel [Htv. 39/B. § (4) bek.] – adózó folyószámláján előírni.

A tételes iparüzési adóalap szerint adózást választó kata-alanyt – főszabályként [Htv. 39/B. § (5) bek.] – az adóévre bevallás-benyújtási kötelezettség nem terheli, ugyanis nem adóelőleget (előlegfizetési időszak hiányában), hanem az éves adó összegének 50-50%-át fizeti meg az adóév I. és II. félévére. Kedvezmények igénybevétele esetén a Htv. 39/B. § (6) bekezdése értelmében bevallást kell benyújtani.

Abban az esetben, ha a vállalkozónak bármely hónapban nem kellett tételes adót fizetnie (pl. betegállomány miatt), akkor a tételes adóalap csökkentendő ezekre a napokra eső arányos összeggel.

126. Eset

Egy kisadózó egyéni vállalkozó a tételes iparüzési adóalap szerinti adózást választotta. Június 1-jétől július 31-ig betegállományba került. Október 16-tól november 20-áig pedig ismét betegállományban volt.

Tételes iparüzési adóalap	2 500 000
Katával nem érintett hónapok (június, július és november)	91 nap
Helyi iparüzési adó alapja $\left(2\,500\,000 \times \frac{365 - (30 + 31) - 30}{365} \right)$	1 876 712

A tételes adóalap településenként 2,5 millió forint, amely kedvezményekkel csökkenthető. Az adóalap az alábbi esetekben csökkenthető:

- belföldi/külföldi e-útdíjnak, illetőleg a belföldi úthasználati díjnak a 7,5%-a,
- egyéni vállalkozó tevékenységének szüneteltetése (napra arányosítás),
- önkormányzati rendelet alapján adóalap-mentességre, adókedvezményre jogosult.
- önkormányzati rendelet alapján K + F tevékenység közvetlen költségének 10 százaléka.

2021. január 1-jétől a helyi iparüzési adóról szóló adóbevallási kötelezettséget – ideértve az adóbevallás kijavítását és az önellenőrzéssel való helyesbítést – és az adóelőleg-ről szóló bevallási kötelezettséget, kizárólag az állami adóhatósághoz elektronikus úton, az állami adóhatóság által rendszeresített elektronikus nyomtatványon, az állami adóhatóság hatáskörébe tartozó adókról szóló bevallások benyújtására vonatkozó rendelkezések értelemszerű alkalmazásával lehet teljesíteni.

A 2021. és a 2022. évben végződő adóévben a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény szerinti azon vállalkozó esetén, amely megfelel a 2004. évi XXXIV. évi KKV törvény szerinti KKV besorolásnak és a nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 4 milliárd forint, csak 1 százalék iparüzési adómérték alapján köteles iparüzési adót fizetni.

Az előlegfizetési kötelezettséggel rendelkező adóalanyaink számára továbbá lehetőség van a 2022. évben fizetendő adóelőlegek 50%-os csökkentésére. Az önkormányzati adóhatóságnál tételes iparüzési adóalap szerinti adófizetést választó (vagy választott), KATA hatálya alá tartozó vállalkozóknak a fenti jogszabályváltozással kapcsolatban nem volt és nincs teendőjük.

16. AZ ADÓNEM VÁLTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ADÓSZABÁLYOK

16.1 Átlépés a társasági adóból a Katv. hatálya alá

16.1.1 A záróbeszámoló

A társaságiadó-alany adózók (egyéni cég, kizárólag magánszemély taggal rendelkező kkt. és bt., az ügyvédi iroda) a Katv. szerinti adóalanyiségukat megelőző adóévüket a Tao. tv. jogutód nélküli megszűnésre előírt rendelkezései szerint zárják le és az erre az időszakra vonatkozó – 71. számú – bevallásuk benyújtásának határideje a társaságiadó-alanyiség megszűnésének hónapját követő ötödik hónap utolsó napja. A kata-alanyiséga kezdő napját megelőző nappal, mint mérlegfordulónappal lezáruló üzleti évről beszámolót is kell készítenie.

16.1.2 Az osztalékadót kiváltó adó

A kata hatálya alá történő áttérés további „hozadéka”, hogy ezen adózók az áttéréskor kikerülnek a Szt. hatálya alól, kata-alanyként beszámolóképzítési kötelezettség nem terheli őket, elegendő a Katv. szerinti bevételi nyilvántartást vezetniük. A Katv. 26. § (3) bekezdése alapján a közkereseti társaságoknak, betéti társaságoknak, egyéni cégeknek és az ügyvédi irodáknak a '71 bevalláson nem csupán a társasági adóról kell elszámolniuk, hanem a bevételi nyilvántartás vezetése előtt a korábban felhalmozódott vagyon helyzetének rendezése érdekében meg kell állapítaniuk az osztalék utáni adót kiváltó adót is. Az adó mértéke 15 százalék, amelyet három egyenlő részletben kell megfizetni.

127. Eset

Egy korábban Tao. alany betéti társaság adóév január 1-jétől a kisadózó vállalkozások tételes adója szerint teljesíti adókötelezettségeit. Az áttérés következtében a betétit társaság 960 000 forint az osztalék utáni adót kiváltó adót állapított meg. Ezen összeg 1/3-át, azaz 320 000 forintot adóév május 31-éig meg kell fizetnie. A fennmaradó részt adóévet követő első és adóévet követő második évben kell megfizetnie.

16.1.3 A Tao alatt kiszámlázott bevétel

Az áttérést követően előállhatnak olyan esetek, hogy bizonyos bevételek a kata-alanyiség időszakában folynak be, ugyanakkor azok még a megelőző adóévhez, azaz a társasági adóalanyiség időszakához kapcsolódnak és azokat az adózó már el is számolta társasági adós bevételként. Ilyen esetben kettős adóztatási helyzet állhatna elő, hiszen az érintett, a társasági adóalap részeként már figyelembe vett bevétel egyúttal katas bevételnek is minősülne. A Katv. kimondja, hogy – a Katv. 2. § 12. pontjában foglaltaktól eltérően – nem kell a kisadózó vállalkozás bevételének tekinteni azt a bevételt, amelyet a Tao. tv. alapján a társasági adó alapjának kell tekinteni. E bevételeket a kisadózó vállalkozás bevételi nyilvántartásában fel kell tüntetni azzal a külön bejegyzéssel, hogy e bevételek a társasági adó alapját képezik.

128. Eset

Egy Tao. tv. hatálya alá tartozó betéti társaság hitelközvetítéssel foglalkozik. Az érintett hitelintézettel havonta számolnak el. A Bt. adóév május 13-án bejelentette a NAV-nak, hogy a továbbiakban a Katv. hatálya alá kíván tartozni. A Bt. május 31-én kiállított egy 600 000 forintról szóló jutalékszámlát a hitelintézetnek. A fizetési határidő június 12. A jutalékot ezen a napon jóváírták a Bt. számláján.

Ebben az esetben ez a jutalék még elszámolásra kellett, hogy kerüljön a kettős könyvvitel szabályai értelmében. Függetlenül attól, hogy a bevétel jóváírásának napján a Bt. már kisadózó vállalkozásnak számít, a bevétel még társasági adós bevételként kezelendő.

16.1.4 A Tao. korrekciós tételei

A társasági adót érintő, az áttéréssel kapcsolatos kötelezettségek vonatkozásában a Katv. 27. §-a tekinthető kiindulópontnak, amely rögzíti, hogy a társasági adó alanya bizonyos eltérésekkel a Tao. tv.-nek a jogutód nélküli megszűnésre irányadó rendelkezéseit alkalmazza, ha az adóévben bejelenti, hogy a következő adóévekben adókötelezettségeit a Katv. rendelkezései szerint teljesíti. Ezzel összhangban a Tao. tv. 16. § (7) bekezdése is úgy rendelkezik, hogy jogutód nélküli megszűnésnek minősül, ha az adózó – az átalakulás, egyesülés, szétválás miatti megszűnést kivéve – bármely okból kikerül a Tao. tv. hatálya alól. Az áttérés kapcsán vannak kötelezően alkalmazandó korrekciós tételek, amelyek:

- bizonyos adóalapcsökkentések nem alkalmazhatóak,
- több évre kiható kedvezmény (pl. részesedésszerzés korai fázisú vállalkozásba) adóalap növelő tétellé alakul át.

Az áttérés kapcsán vannak az adózó döntésétől függően alkalmazható korrekciós tételek, amelyek:

- adóalap-kedvezményével kapcsolatos kötelezettség (pl. kkv. beruházási kedvezmény),
- adókedvezmény (pl. kkv. kamatkedvezmény)

Az áttérő adóalany eldöntheti, hogy megfizeti a társasági adót, vagy a Katv. hatálya alatt teljesíti a követelményt (pl. beruházás megvalósítása)

16.2 Átlépés a személyi jövedelemadóból a Katv. hatálya alá

16.2.1 A bevétel elszámolása

Az Szja tv. hatálya alatt működő egyéni vállalkozások, a választott adózási módtól (átalányadózás, költségelszámolás) függetlenül, az év bármely napján bejelentkezhetnek a Katv. hatálya alá. Arra azonban figyelni kell, hogy az Szja tv. alatt kiállított számla Katv. hatálya alatt megérkező bevétele melyik adónemnek megfelelően adózik.

Az Szja törvény alóli áttérés esetén személyi jövedelemadós bevételnek minősül azon számla alapján kapott bevétel, amely számlának a teljesítési napja megelőzi a Kata alanyiség első napját. Ez akkor is igaz, ha a bevétel a Kata alanyiség első napja után folyik be. Ez a bevétel még nem minősül a kisadózóvállalkozás bevételének. Az Szja törvény hatálya alatt a vállalkozó átalányadózó vagy költségelszámoló lehet. A bevétel ennek a jogállásnak megfelelően kerül elszámolásra és adóztatásra.

129. Eset

Egy kézműves egyéni vállalkozó az Szja törvény hatálya alá tartozik. Adóév március 3-án jelezte az adóhatóságnak, hogy kisadózó vállalkozó szeretne lenni. Márciusban egy kiskereskedőnek termékeket értékesített. A számla nettó ellenértéke 650 000 forint. A számla kiállításának a napja adóév március 26. Az áfa szerinti teljesítési nap adóév március 24. A fizetési határidő április 4. A bevételt ezen a napon írták jóvá a pénzforgalmi számláján.

Ebben az esetben az egyéni vállalkozó április 1-jétől kisadó vállalkozónak számít. Ettől függetlenül – tekintettel arra, hogy a teljesítés napja még március – a 650 000 forint bevétel szja-s bevételnek minősül.

Rendhagyó esetnek minősül, ha a vállalkozás az Áfa tv. 58. §-a alá tartozó időszakos elszámolású ügyleteket bonyolít. Az Áfa tv. 58. §-a alá tartozó (időszaki elszámolású) ügyletek esetében a valódi, számviteli teljesítés eltér az áfa teljesítési napjától. Az Áfa tv. nem taxatíván szabályozza azoknak az ügyleteknek a körét, amelyeket időszakos elszámolásúnak kell tekinteni. Az elszámolási időszakot a szerződésben célszerű rögzíteni. Amennyiben a